

APATIN és VIDÉKE

KÖZGAZDASÁGI, MŰVELŐDÉSI és TÁRSADALMI HETIKÖZLÖNY.

Apatin und Umgebung

Wochenblatt für Volkswirtschaft, Cultur- und sociale Interessen.

Előfizetési árak: Egész évre 4 frt, félévre 2 frt,
negyedévre 1 frt.
Megjelenik minden szombaton.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

Szerkesztő — Redakteur: Bászler István. Apatin, tem-
plomutca 1138 a hová a lapnak szóló pénzküldemények
és kéziratok küldendők. — Apatin, Kirchengasse 1138
wohin alle Manuskripte und Gelder zu senden sind.

Pränumerationspreise: ganzjährig 4 fl, halbjährig 2 fl.
vierteljährig 1 fl.
Erscheint jeden Samstag.
Manuskripte werden nicht zurückgestellt.

A legújabb mozgalmak.

Minél inkább közeledik az aratás, annál inkább terjed a közbirtokosság indokolt aggodalma.

Nem rémlátások, képzelt bajok, feltételezett következmények adnak okot az aggodalomra, hanem a naponként tapasztalható tényleges szociális mozgalmak, melyek éle ugyan a közbirtokosság ellen irányul, de egészben véve az társadalom összessége tapasztalja nagy horderejüket és érzi a mozgalmak következményeit.

Még igen röviddel ez előtt is csak hírből ismertük a szociális név alá foglalt mozgalmakat, melyek nagyobbára városokban, gyártelepeken voltak tapasztalhatók.

Örömmel hizelegettünk önmagunknak azzal, hogy mindezekről Magyarország még ment s a föld munkásai ezeket még csak hírből sem ismerik, a mi tényleg teljesen úgy is volt.

Bele nyugodott az ily örvendetes állapotba mindeki, a ki azzal foglalkozott, a kit a társadalom ezen rétegeinek mozgalmi némileg érdekeltek, csak néhány egyén nem nézte nyugalommal a munkásnép megelégedettségét, csak néhány egyénnek nem volt inyére a munkásnép tűrhető életmódja.

Ezen néhány nem volt más, mint a szegény nép nehezen szerzett garasáiból élő szocialista izgató, a kiknek elve minél nagyobb zavart előidézni és minél több helyen, hogy így a zavarosban minél könnyebb legyen a halászás.

Céljukat félig meddig el is érték, mert a szociális eszméknek nevezett

bombasztikus hamis elveket sikerült sok helyen elhinteni és ezekkel a népet elvakítani, minek szomorú következménye az, hogy az idáig megelégedett vagy elégedetlen lesz, utólérhetlen óhajokat hangoztat és teljesíthetetlen követelésekkel áll elő.

A nép egy része a munkától mindig idegenkedett, örömet, szívesen talán senki sem dolgozott, ezen nem igen biztató körülményhez most még hozzájárul azon hamis tétel, hamis tudata a népnek, hogy ha már dolgoznia kell így a bért saját maga szabhatja meg, magának minden más korlátozás nélkül.

Pedig mennyire csalódik a szegény nép!

Minél nagyobb valamely birtok, annál több körültekintést, figyelmet, számítás igényel annak kezelése

A munkás nép igénye és követelése újabb időben oly hallatlanul magasra emelkedett, hogy gyengébb termés esetén alig lehet azokat kielégíteni. Ilyenkor együtt szenved a birtokos osztály a többiekkel, de végeredménykép legtöbbször fog szenvedni maga a munkás nép.

A visszás helyzet, mely a munkás nép száma és a részére jövedelmező munka mennyisége között önmagától keletkezett, minden rosszakarátú törekvés vagy számítás nélkül.

A gépek használatának általános terjedése, a mezőgazdasági növények termesztésének egyöntetűsége sokban hozzájárult a munkás nép viszonyainak módosításához, de a nélkül, hogy magának a birtokos osztálynak helyzete feltűnően javult volna. Maga a termés még mindig külterjes maradt, a ter-

mesztett anyag nyers állapotban vándorol ki a termelő kezéből.

Ha azonban a termelés belterjesé válnék, akkor a mostaninál sokszorta számosabb munkást lehetne alkalmazni s e mellett a termelés ágai is különfélebbek volnának így olcsóbb lenne sok tápanyag. Vagy ha nyers-terményeink hazánkban alkalmas központokban dolgoztatnának fel, azon esetben is segítve volna a szegény nép részén.

Mindkét nyílás azonban sokkal messzebbmenő intézkedéseket, beruházásokat és eljárást igényel, semhogy ezen ujitások behozatala lehetséges, de mindaddig is, míg ezen a téren a munkás nép helyzetét javító ujitások bekövetkeznek, minden esetre kell alkalmas módzatokról gondolkodni a melyek a nép panaszainak legalább részben elejét veszik.

Ha ez nem történnék meg, úgy a helyzet nehézségeit közvetlenül a birtokos osztály fogja érezni és pedig hova tovább aunnál, annál súlyosabban fog az vállaira neheznedni. Ezek után az állam- és a községek fog eddig nem tapasztalt teher hárulni ily úton mindnyájunk részére ki jut a maga része.

Mindaddig, míg segítve nem lesz, nem is lesz biztosítva sem az egyén, sem a vagyonbiztonság, mert mindig el lehetünk készülv az éhező és nem dolgozó munkásnép lázongásaira.

A szemünk előtt megtörtént dolgok elég tanúságot nyújtanak az állapotok komoly voltáról, s ha nálunk, a szorosan vett községben még nem tapasztaltunk komolyabb mozgalmakat, ezt

egy részét munkás népünk józanságának tudhatjuk be, másrészt azon körülménynek, hogy népünk vidékünkön eddig mindig talált elég jövedelmező foglalkozást.

Azonban, hogy most ilyen megnyugtató viszonyok vannak nálunk, az legkevésbé sem biztosíték a jövőre nézve.

Már a lehető legközelebbi községekben felültette fejét a szocializmus, igaz a lehető leghamisabb formában, de annál veszedelmesebb következményekkel. Még pedig minél bizarrabb annak formája, minél több képzelt jogot tulajdonít a munkásnak, minél nagyobb kilátást nyit a munkátlanságra és könnyelmű életre, annál több a követője. Ilyenkor józanul alig gondolkodik egy is a munkások közül, sőt azokat, kiket némi józanság vezet a zavart állapotok megítélésében, a kik józan tanácssal mernek előállni, azokat a nagy, elvakított tömeg megveti, üldözi sőt lehetlenné teszi számukra a tisztas megítélést. Mindezen állapotok nem következnek a helyzet józan megítéléséből, hanem néhány exaltált egyén lelkiismeretlen izgatásából.

Mi fog azonban akkor történi, ha vidékünkön most létező tömeges elfoglaltság esetlegesen megszűnik?

Erre az esetre nálunk legjobb késsen lenni valamely életbevágó javaslattal és esetlegesen könnyen életbe lép-

tethető intézkedések tervezetével.

Egy ilyen életképes intézkedés máris volna és ez a kosárfonó iskola, a melynél számos egyén nyer szépen jövedelmező foglalkozást. Ha ez életképesnek bizonyult be, miért ne lehetne hasonló intézkedésekkel még sok számos szorgalmas egyének foglalkozást nyújtani.

Minden esetre készen kell lenni ép úgy a társadalomnak, mint pedig a hivatalos testületeknek, mert e két tényező együttműködése jelentékenyen képes lesz a bajt enyhíteni.

. S.

Die neuesten Bewegungen.

Je mehr sich die Ernte nähert, desto mehr verbreitet sich die begründete Sorge der Grundbesitzer.

Die Ursache dieser Sorge ist nicht ein Hirngespinnst, nicht vorausgesetzte Folgerungen, sondern die tag-täglich sich wirklich zeigenden sozialen Bewegungen, deren Spitze zwar gegen die Besitzenden gerichtet ist, deren große Tragweite und die Folgen derselben fühlt jedoch die ganze Gesellschaft.

Noch vor ganz kurzer Zeit konnten wir die unter dem Namen *sozial* zusammengefaßten Bewegungen nur dem Namen nach, welche größtentheils in Städten und Fabriksanlagen fühlbar waren.

Mit Freude schmeichelten wir uns da-

mit, daß Ungarn von all' diesem noch frei ist, und daß die Feldarbeiter dieselben nicht einmal dem Namen nach kennen, was auch wirklich so war.

Dieser günstige Zustand beruhigte Jeden, der sich damit befaßte, den die Bewegung dieser Schichten der Gesellschaft einigermaßen interessirte; nur einige Individuen ließ die Zufriedenheit des Arbeitervolkes nicht ruhig, nur einigen Individuen gefiel die erträgliche Lebensweise des Arbeitervolkes nicht.

Und diese Wenigen waren keine anderen, als die von den schwer erworbenen Kreuzern der Arbeiter lebenden sozialistischen Setzer, deren Grundsatz ist, eine je größere Verwirrung an je mehr Orten hervorzurufen, um so desto leichter im Trüben fischen zu können.

Und sie haben ihr Ziel halb und halb erreicht; denn es ist ihnen gelungen, die bombastischen, falschen Grundsätze der sogenannten sozialistischen Idee an vielen Orten auszustreuen und mit denselben das Volk zu blenden, dessen traurige Folgen sind, daß der bisher Zufriedene unzufrieden wird, daß er unerreichbare Wünsche hegt, und mit unerfüllbaren Forderungen hervortritt.

Ein Teil des Volkes zog sich immer von der Arbeit zurück, mit Freuden arbeitete vielleicht niemand; und zu diesem nicht eben sehr erfreulichen Umstande kommt nun noch jener falsche Grundsatz, jene falsche Auffassung des Volkes, daß, wenn es schon

Az Apatin és vidéke tárczája.

Emlékezés Lang dr.-ről.

— Az Apatin és Vidéke eredeti tárczája —

Idegen vagyok Apatinban. Első délután alkalmával is éppen a közérdeket legnagyobb mértékben érdeklő sulyos csapást kellett megérem. Fájdalmasan érintett e szerencsétlenség annál inkább is, mert a család, melyet a csapás ért, közel rokonságban áll egykori kedves tanárommal, jelenleg író és hírlapíró kollégámmal: *Bodnár Zsigmond* egyetemi tanárral.

A rotációs gép megindult és lapom, a „Fővárosi Lapok“ első példánya megjelent. Sietve vettem magamhoz és még inkább sietve mentem a pályaudvarra. Valami halvány álm, valami sajgó érzés: a szerelem, Apatinba húzott. *Priglevicza-Szt-Iván* a sors *Bodnár* két rokonával hozott össze, Tőlük halottam először a gyászos hírt.

Lang József dr. meghalt.

Ismeretlen ember, ismeretlen név a nagy világ sajtója előtt. Érdekelt, mint minden eset érdekelhetett volna, mi lapom ha-

sábjain helyet foglalhat.

Járok-kelek, ténfergek föl és alá Apatin utcáin. Bármerre nézek, bárhová tekintek mindenütt csak gyászos komor arczokat látok. Hízgelgek magamnak avval, hogy ismerem az arczok nyelvét és azt hiszem, nem rosszul következtetek, ha azt mondom, hogy ezt a gyászt, ezt a komorságot, ezt a levertséget Lang József dr. halála idézte elő. Népszerű ember lehetett a boldogult, mert a részvét ott ül minden ember arczán.

Beszélgetésbe elegyedtem Apatin egyik jó módú polgárával.

Uram — mondotta, — sajnos németül — tiszteltük, szerettük, és becsültük ezt az embert. És ő méltán megérdemelte ezt tőlünk. Jószívű és adakozó volt a szegényekkel szemben, sőt szegény betegeinek nemcsak ingyen rendelt, de ingyen gyógyszer is adott. Valóságos áldása volt Apatinnak, kinek léptei nyomán élet fakadt mindenütt és aki egyetlen szavával lángra tudta lobbantani népünket. Nagy bünt kellett elkövetnünk, hogy a jóságos Isten ily sulyosan büntet bennünket.

A meghatott polgár elhallgatott, mert föltörő zokogása eltojotta hangját. Magam is éreztem, hogy ket könnyesepp végig fut

arczomon és hogy a szívem a rendesnél gyorsabban ver. Ritka speczilitás volt ez az ember az orvosok közt is, kit méltán bámulhatunk különösen akkor, mikor a törvényszékek országszerte foglalkoznak a hanyag orvosok viselt dolgaival. Lang doktortól sohasem ment el a beteg orvosi segítség nélkül és az ő háza ajtaján nem csengetett még éjfélkor sem hasztalanul a koldus beteg is. Bármikor hívták, még ha álmából zavarták is föl, mindig finom, nyájas ember volt a kit épen ezért a gyöngédségeért szerettek leginkább a betegek.

Lang doktor egyéniségének népszerűsége mellett bizonyít az is, hogy Apatinban működését nem mint községi hanem mint járásorvos kezdette mivel pedig tudvalevő, hogy a Bácskában a községi orvosi állás az első lépés a járásorvossághoz. És Lang amint az egyetem porát lerázta, már mint kezdő orvos Apatin járásorvosa lett. De van-e ki állitana merné, hogy állását nem tudta volna betölteni?

És Lang nem csak mint orvos működött kiválóan. Egész Apatin ismerte mintaszerű házasetét, az egész Apatin ismerte mint a gyermekét imádó apát,

Lang vezérférfia volt a kerületi köz-

arbeiten muß, es sich seinen Lohn selbst, ohne jede fremde Einmischung, bestimmen kann.

Wie stark aber täuscht sich das arme Volk!

Je größer ein Besitz ist, desto mehr Umsicht, Aufmerksamkeit und Berechnung erfordert die Behandlung desselben.

Die Ansprüche und Forderungen der Arbeiter stiegen zu ungehörter Höhe, so daß bei einer schwachen Ernte dieselben kaum zu befriedigen sind. In diesem Falle leidet die besitzende Klasse mit den Übrigen; am Ende aber wird hiedurch das Meiste doch die Arbeiterklasse leiden.

Das verkehrte Verhältnis, welches zwischen der Zahl der Arbeiter und der ihnen Erwerb gebenden Menge der Arbeit besteht, ist von selbst entstanden, ohne jedes böswillige Bestreben oder Berechnung.

Die immer allgemeiner werdende Benützung der landwirtschaftlichen Maschinen hat viel zur Umgestaltung des Verhältnisses der Arbeiterklasse beigetragen, jedoch ohne daß hiedurch die Lage der besitzenden Klasse sich merklich gebessert hätte. Die Produktion selbst blieb immer in dem Stadium, daß die Erzeugnisse im rohen Zustande aus der Hand des Produzenten wanderten.

Wenn aber die Produktion einmal in jenes Stadium gelangen würde, daß ein Teil der Erzeugnisse durch die Produzenten selbst, oder doch wenigstens im Lande verarbeitet werden könnten, dann wäre einem

großen Teile der armen Arbeiter geholfen.

Beide Neuerungen erfordern jedoch viel weiter gehende Verfügungen, viel größere Investitionen und Arbeit, als daß die Neuerungen so leicht und schnell durchgeführt werden können. Jedenfalls aber müssen, bis auf diesem Gebiete die, die Lage der Arbeiter verbessernden Neuerungen eingeführt sind, entsprechende Mittel und Wege gefunden werden, durch welche wenigstens ein Teil der Klagen der Arbeiter verstummen gemacht werden.

Wenn dies nicht geschieht, so wird diese schwierige Lage immer mehr und mehr, und zwar unmittelbar die besitzende Klasse bedrücken. Hiedurch wird aber auch dem Staate und der Gemeinde eine noch nicht empfundene Last zufallen, und jeder Einzelne wird den ihm zufallenden Teil derselben zu tragen haben.

So lange in dieser Richtung nicht geholfen wird, wird auch die Person und das Eigentum nicht gesichert sein; denn wir können immer der Empörung der hungernden und nicht arbeitenden Klassen gewärtig sein.

Die vor unseren Augen sich abspielenden Vorgänge sind beredte Zeichen von dem Ernste der Lage; und wenn bei uns, in unserer Gemeinde, noch keine ernsteren Bewegungen zu fühlen sind, so ist dies einesteils der Nüchternheit unserer Arbeiterklasse, andererseits aber dem Umstande zuzuschreiben, daß die Arbeiter in unserer Gegend bisher noch immer genügend loh-

nende Beschäftigung fanden.

Daß bei uns jetzt so beruhigende Verhältnisse herrschen, bildet jedoch keinesfalls eine sichere Bürgschaft für die Zukunft.

Schon in ganz nahe zu uns gelegenen Gemeinden hat der Sozialismus sein Haupt erhoben, zwar in der möglich falschesten Form, aber mit desto gefährlicheren Folgen. Aber je bizarrer die Form desselben ist, je größere Aussicht derselbe den Arbeitern auf ein müßiges, arbeitsloses Leben eröffnet, je mehr eingebilbete Rechte derselbe den Arbeitern zuspricht, desto mehr Anhänger findet er.

Da denkt dann kaum ein Arbeiter mehr nüchtern und überlegend, ja diejenigen, welche die verworrenen Zustände nüchtern beurteilen, welche sich getrauen, mit einem vernünftigen, guten Räte hervorzutreten, werden von der großen, verblendeten Menge verachtet, verfolgt, sogar wird ihnen unmöglich gemacht, sich durch ehrbaren Verdienst zu erhalten.

Und alle diese bedauernswerten Vorfälle folgen nicht aus der nüchternen Beurteilung der Lage, sondern aus den Umtrieben einiger überspannter, gewissenloser Hezer.

Was aber wird dann geschehen, wenn auch in unserer Gegend die massenhafte Beschäftigung allenfalls einmal ein Ende erreichen sollte?

Auf diese Eventualität ist am besten mit einem lebensfähigen Projekte, oder mit leucht zu verwirklichenden Anordnungen vorbereitet zu sein.

Ein solche lebensfähige Einrichtung nun besteht schon, und zwar die Korbslechterischule durch welche viele Personen lohnende Beschäftigung finden. Wenn nun diese Einrichtung sich als lebensfähig erwiesen hat warum könnte man nicht durch ähnliche Einrichtungen noch vielen fleißigen

mint én. Élőkről beszélek, tehát csak röviden beszélhetek.

Anyósa és sógora saját kocsijukon hoztak Apatinba. Gyászos özvegye azzal a szívésséggel fogadott, melyet csakis a magyar nőtől tapasztalhatni. Fia, testvérei megszerettek. És mindezt semmiért. Először találkoztunk az életben,

Csöndes halott!

Fogadd e pár sort szívesen tőlem a szerény újságirótól. És ha majd a föltámadáshoz megharsan az arkangyal harsonája, fogadj védelmedbe az Úr zsámolya előtt úgy, mint a hogy most családod fogadott.

Az élőknek: béke, a holtaknak: nyugalom.

Nyugodj békében nemes emberbarát!

Gondos Sándor.

gazgatási, de különösen a képviselő választásoknak. Bedő Albert dr. a volt államtitkár egyedül az ő föllépésének, az ő szavának köszönheti, hogy az apatini kerület mandátumát elnyerte.

És a társadalmi téren?

Nem-e az ő kezdeményezésére és előlétele alatt kezdte meg az apatini daltársulat működését? Nem-e, az ő működésének eredménye az is, hogy mint iskolaszéki elnök odahatott, hogy a népiskolai tanulók a magyar nyelvet a lehető legalaposabban elsajátítsák? És hogy e téren, milyen eredményt ért el, bizonyítja a következő kis epizód.

A sörház utcából jöttem és habozva állottam meg, nem tudva, mely irányban kell Lang orvos gyászos házát keresnem. A távolban egy fiúcska közeledett felém, ki kérdésemre azonnal és önkényt ajánkozott arra, hogy oda elvezet. Útközben hosszabb beszélgetést folytattam vele, melynek folyamán sajnálkozva emlékezett meg Lang dr. haláláról. És minden szava a legtisztább magyarság hangján volt mondva. Kérdésemre, hogy hol tanult meg ily korrektül magyarul, meglepetve válaszolta, hogy hol nem,

ha az iskolában.

Lang doktor ott hagyta keznyomát Apatin egész fejlődésén.

A társaságban mint kedélyes, de szókimondó ember volt ismeretes, kit hidogvére és bámulatos lélekjelenléte soha egy pillanatra sem hagyott el. Nagyobb mulatságokon, reggelig tartó dárídókon soha nem vett részt, mert a kellő pillanatban mindig föltűnés nélkül tudta elhagyni a társaságot. Mindenki szerette, mindenki becsülte és emléke kitörölhetetlenül él az apatini közönség keblében.

Lang doktor kiváló szenvedélylyel foglalkozott a virágokkal is. És jusson eszünkbe a koszorús költő mondása:

„Szeresd a virágot,

Mert ki ezt szereti,

Rossz ember nem lehet.“

De ugyan van-e valaki, ki Lang doktor emlékét egyetlen szóval is tudná sérteni? Senki, senki!

Hasztalan mondjátok: „De mortuis nil, nisi bene.“ Lang doktorról még a rosszakarat sem mondhat mást, mint jót.

És most valamit a Lang doktor családjáról is. Azt hiszem, hogy e tekintetben nyilatkozni senkisésem lehet competensebb

Arbeitern Erwerb verschaffen?

Jedenfalls aber muß sowohl die Gesellschaft, als auch die Behörden vorbereitet sein, denn nur das Zusammenwirken dieser zwei Faktoren wird im Stande sein, das allenfalls hereinbrechende Übel mildern zu können.

..... s.

Schulangelegenheit.

Am Schlusse des Schuljahres.

Nach zehnmonatlicher mühevoller Arbeit sind wir nun wieder am Ende des Schuljahres angelangt — und nachdem die Schlußprüfungen auch bei uns mit dem 15. Juni begonnen, so konnte sich Jedermann — die Eltern unserer Schuljugend — wie auch Schulfreunde von dem Resultate unseres Wirkens, von der Entwicklung der ausgestreuten geistigen Saat überzeugen. Daß dieselbe in ihrer Entwicklung keine gleichmäßige sein kann, wissen wir wohl Alle, nachdem der Boden, welchem der Säemann seine Saat anvertraut — eben wie beim Landmann — kein gleichartiger ein weniger oder besser vorbereiteter war.

Das angestrebte Ziel unserer Schulen in Apatin ist nicht nur die geistige und körperliche Entwicklung der uns anvertrauten Kinder, sondern zugleich auch die Aneignung oder besser gesagt — das Erlernen der ungarischen Sprache. Welch enorme Arbeit dies für den Lehrer — welcher geistige Kraft und Ausdauer dies anzustrebende dreifache Ziel von unseren Kindern erfordert, dies zu beurteilen kann ein Fachmann, oder Schulfreund, der sich zum Studium die heutige moderne Schule im inneren Leben zur Aufgabe gestellt hat.

Unsere Einwohner sind Ungarn und echte Patrioten, — jedoch überwiegend deutscher Nationalität und verschließen sich nicht gegen die sogenannte Magyarisierung! sie wissen nur zu gut, welche Vortheile ihren Kindern mit der Erlernung der ungarischen Sprache erwachsen; gar viele begnügen sich nicht allein mit dem bei uns angelegten Fundamente und weiteren Aufbau des ungarischen Gebäudes — sie schicken ihre Kleinen — wenn es die Mittel für den Besuch der Bürgerschule nicht erlauben — in die Nachbargemeinden mit Einwohner ungarischer Muttersprache — und vollenden somit den begonnenen Bau des Lehrers — der Schule.

Das ist Thatsache, ist und bleibt zum großen Theil ein Verdienst unserer hierortigen Mitbürger. — Hier ist zugleich der geeignetste Moment, unsere Bürger — die Eltern der Schuljugend auf ein Verjümmern aufmerksam zu machen — um auch in der Erziehung ihrer Kinder mit der Schule Hand in Hand zu gehen. — Es sind hier gewisse Mängel zu beseitigen — die auf das sittliche — das moralische Leben der Jugend weittragende Einwirkungen ansüben. Es fehlt hier das Vertrauen der Eltern zu den Lehrern, es fehlt neben der Schulerziehung das Mitwirken des Elternhauses. — Was hier die Schule mit Anwendung allen zu Gebote stehenden Mitteln aufbaut, das kann das Elternhaus durch

schlechte Behandlung der Kinder — durch Melden, Thaten und Mißgriffe nur zu schnell wieder verderben, vernichten. Es folgen nach dem Dankgottesdienst wenn wir für unsere Erhaltung und den Segen Gottes während des verfloffenen Schuljahres unserer Dank sagen, die goldene Freiheitstage der Schuljugend — die Ferienzeit. Es ist die Erholungszeit der Kinder während welchen Tagen die Jugend dem Elternhaus allein anvertraut sind.

Nun haben die Eltern dafür Sorge zu tragen, daß all das Erlernete nicht gänzlich verdufte, daß die gegebenen guten Ratschläge und Moralreden auch befolgt werden. Nicht in den Winkel mit den Büchern — nicht in die Kumpelkammer mit dem Wissen — sondern strebsam Vorwärts — und wiederholt — Kirche und Schule sollen keine verachtete Begriffe werden.

Wir übergeben den Eltern die uns anvertrauten Kleinen mit der Bitte — für ihr geistiges und körperliches, sittliches und moralisches Wachstum und Gedeihen weiter Sorge zu tragen, um Alle froh und gesund an Leib und Seele bei Beginn des nächsten Schuljahres wiedersehen zu können.

..... r.

Köszgazdaság.

Hogyan védekezzünk az árpafénybogár ellen?

Van az árpának egy félelmetes ellensége, az u. n. árpafénybogár, mely kora tavasszal megjelenvén, megtámadja a még alig kifejlődött árpa leveleit, megakadályozza annak rendes életműködését, tönkre teszi az egész vetést. Maga a bogár igen apró, alig 5 mm. hosszúságú s 1.5 mm. szélességű. Teste kékes zöld fényvel bir s innen nyerte elnevezését is; nyaka, czombja és lábszára vöröses sárga; feje sötét kék, csápjai sötét barnák.

Mihelyt tavaszodni kezd, előbujnak a földből a kis bogarak s megkezdik a párást. Ápril 10-ike körül a növény, mely csak peterakás előtt vastagabb a himnél, megkezdik a peterakást az árpa levél felső lapjának közép vonalában úgy, hogy pete közvetlenül pete mellett van. A pete igen apró szabad szemmel alig kivehető, hengeres alkau, fényes héjú s világos sárga színű.

A petéből kikelő álcza szintén sárga színű, nyálkás felületű, hatlábú és saját ürülékéből feketés színű, burkot készít teste körül, mely burkból az álcának csak feje látszik ki.

Az álcza a leveleket rágicsálja, hosszú fehér csikot hagyván hátra, mely onnan ered, hogy a levélnek u. n. parenchym szövét egészen kirágja a tulsó lap epidermis rétegéből. Junius hó folyamán az álcza a földbe buvik, itt bebázza magát, és tavasszal mint kifejlett bogár újból megjelen az árpa levél lemezét rágja s folytatja egy új nemzedék létrehozását. Kifejezhetetlen az a kár melyet e kis bogár, illetve álczája az

árpavetésben és néha a zabvetésben tesz. A növény táplálkozási folyamata megakad, a kalász nem képes kifejlődni, s szem helyett csak szalmát, vagy üres fejű kalászt aratunk. Számtalan védekezési módot kísérletek már meg az árpafénybogár pusztításának megakadályozására, de ez ideig csak kettő bizonyult jónak.

Ezek egyike csak akkor alkalmazható, ha az árpafénybogár nem egy nagy területet lep meg, hanem csak kisebb foltok alkjában mutatkozik, Ily esetben czélra vezetőnek bizonyult a megtámadott foltnak lekasználása, s a lekaszált vetésnek szalmával való keverés utáni elégetése. —

Ha azonban az árpafénybogár egyszerre nagy területen lép fel, úgy ez a védekezési mód természetszerűen nem használható már, hanem a második, nevezetesen a dohánylúg kivonattal való permetezés. —

A dohánylúgból 2 litert kell összekeverni 100 liter vízzel, s ezt permetező készülékkel a vetésre fecskendezni. A dohánylúgkivonat jól a növényzethez tapad s igen nagy nikotin tartalmánál fogva mérgezően hatván, a bogarakat és álcákat elpusztítja.

Több helyütt tettek már próbát a dohánylúgkivonattal, s mindenki elismerőleg nyilatkozott az elért eredmény felett. —

Minden egyéb védekezési mód, mint pl. a körülárkolás, a rézgálicczal való permetezés, szappanos víz és petroleum keveréknek elfecskendezése stb. nem használható sikerrel.

Időszerűnek véljük a fentieket most közzétenni, mert máris több helyről hangzik a panasz, hogy az árpa és zabvetéseket valamely szokatlan rovar pusztítja. —

— y. a. —

Minő trágyaneműeket nem szabad egymással összekeverni?

A műtrágyák, ha egymással, vagy más trágyafélékkel összekevertetnek, esetleg oly vegytani processzusok mehetnek át, a melyeknél az illető műtrágya, vagy trágyanem egyes alkotórészei veszendőbe mennek, vagy pedig kevésbé oldhatóvá válván, a növények által nehezebben vétetnek fel.

Hogy tehát a helytelenül véghez vitt összekeverés által a gazda veszteséget ne szenvedjen, szükséges tudnia, hogy minő trágyaféléseket nem szabad egymással összekeverni. A leggyakrabban használt trágyaneműek keverésére vonatkozó szabályok röviden az alábbiokban foglalható össze:

Mészoxyd tartalmu műtrágyákat, a minő p. o. a Thomas salak s az égetett mész, nem szabad összekeverni oly műtrágyafélékkel, a melyek a foszforsavat oldható alakban tartalmazzák, minthogy ez által az oldható foszforsav nehezebben oldhatóvá alakul át. Ilyen oldható alakban tartalmazza a foszforsavat a csontliszt — és spódium szuperfoszfát, ásványi szuperfoszfát gipsz, ammoniak szuperfoszfát, kaliszuperfoszfát. stb.

Az oly trágyaféléket, a melyek nitrogent

tartalmaznak ammoniak, vagy pedig szerves alakban, nem szabad összekeverni oly műtrágyafélékkel, a melyek mészoxydot tartalmaznak, minthogy ez az ammoniakot kiüzi, s a nitrogentartalmu szerves anyagokat megbontja, a mi által a nitrogenben, ezen egyik legfontosabb, másrészt legdrágább növényi tápanyagban veszteség áll elő. Nem szabad tehát összekeverni a Thomas salakot, vagy az égetett meszet kén-savas ammonnal, ammonszuperfoszfáttal, istálló trágyával, emberi ürülékkel, komposzttal, vérliszttal stb.

Az oly trágyatéléket, a melyek salétromot tartalmaznak, nem szabad összekeverni oly műtrágyával, a melyben szabad kén-sav van, minthogy ez a salétromot megbontja, s a salétromsavat kiüzi. Így nem szabad összekeverni a chilisalétromot semmiféle szuperfoszfáttal.

A Thomas salakot semmiféle trágyával sem szabad összekeverni, kivéve a nyers foszfátokat, chilisalétromot és a kálisókat, utóbbiakat azonban csak 2 1/2—5% tözegpor hozzáadásával.

Kálisókat a csomósodás megakadályozása végett csakis 2—5% tözegpor egyidejűleg való alkalmazása mellett szabad más trágya nemekkel keverni. —

— a. a. —

Ujdonságok. — Neugfeiten.

† Haláleset.

F. hó 12-én meghalt Dr. Lang József járásorvos, megyei t. főorvos és iskolaszéki elnök életének 42. évében. Hogy mily népszerűségnek örvendett a boldogult, meglátszott azon részvétből, mely temetése alkalmával nyilvánult. Temetésén megjelent a helybeli közönségen kívül az egész kerület, a megye s számos jó barátja és ismerőse a távolból. A temetési szertartást dr. Steécz György kanonok-plébános végezte fényes segédlettel, mely alkalommal az apatini dalárda, melynek a boldogult évekként elelőtt elnöke volt, Ingliückhofer József diszkarnagy vezetése mellett egy meghatározó német gyász-dalt énekelt. Ennek végzetével megindult a beláthatatlan menet a felső temetőbe élükön az iskolai ittjúsággal a mely iránt mindenkor a legjobb indulattal viseltetett. A boldogult a temetőben még egyszer beszéltetett s egy valóban könyekre indító magyar gyász-dal elhangzása után utolsó nyugvó helyére a családi sírboltba tétetett. Az Istonben boldogult ravatalára a következő rokonok és ismerősök rakták le részvét-koszorújokat: „Drága jó édes atyjának — Tibiu.“ Felejthetlen jó urának — Piroksa.“ „Felejthetlen sógoromnak — Kalmárné és gyermekei.“ „Bodnár család — szeretett Józsnak,“ Szeretett rokonoknak — Lang Florián és családja.“ „Terka és Kornél — Utolsó üdvözlés,“ „Teofil és Bella — Kedves rokonunknak.“ A casinó egyesület — buzgó tagjának „Zsuffa család — A jó barátnak.“ „Traub család — felejthetlen Józsinak.“ „Jellmann család — Igaz részvéttel.“ Ihrem

thätigen Artzte — Die korp. Krankenkassa.“ „Kedves barátunknak — Decleva család.“ „A járási tisztviselők kara — Szeretett tisztársunknak.“ „Ábrahám család — A jó szomszédnak. A család a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Dr. Lang József-né, Bodnár Piroksa, gyermeke Arisztid, úgy az alulirt testvérek és rokonok nevében is mély fájdalomtól lesújtott szívvel jelenti: Dr. Lang József járásorvos, megyei t. főorvos az apatin iskolaszék elnökének folyó évi június hó 12-ik napján, Apatinban, rövid szenvedés után, életének 42-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. évi június hó 14-ik napján, délután 5 órakor fognak a felső temetői családi sírboltba örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat ugyancsak f. hó 14-én d. e. 9 órakor fog az Úrnak bemutatatni. Apatin, 1897. június 13-án. Áldás és béke hamvaira! Gyászolják a boldogultat nagyszámú barátain kívül: Lang János atyja. Özv. Bodnár Imréné anyósa. Lang Ferencz, Lang Márton, Neymeier Péterné szül. Lang Magdolna, Traub Józsefné szül. Lang Mariska testvérei. — Lang Ferenczné szül. Szommer Evelin, Lang Mártonné szül. Haag Katicza, Özv. Kalmár Istvánné szül. Bodnár Szidike sógornói. — Neymeier Péter, Traub József, Bodnár Zsigmond, Bodnár Imre sógorai.

— **Köszönet.** Mindazok, kik felejtelen férjem halála alkalmából részvétüket fejezték ki, fogadják ez úton is köszönetemet. Apatin, 1897. június 14. Özv. dr. Lang Józsefné szül. Bodnár Piroksa.

— **Zárvizsgák.** F. hó 18-án befejeztettek az elemi osztályokban az évi zárvizsgák, melyek fényes bizonyítékul szolgáltak arra, hogy a tanítói kar szorgalommal és ügybuzgósággal teljesítette kötelességét.

Kath. autonómia. Dr. Steécz György cz. kanonok-plébános 17-én d. u. 1/4 órára hívta össze Apatin katolikus lakosságát értekezletre, melyen mintegy 2—3000 jelentek meg. Elnöklő plébános majdnem egy óráig tartó szép beszédben fejtegette az autonómia jelentőségét, melyet a hallgatóság a legnagyobb tetszéssel és ki-kitörő lelkesedéssel fogadott. A beszéd befejezése után megválasztott az ötös bizottság és pedig: Dr. Steécz György, Sipeki Balás Vincze, Dombovits Antal, ifj. Mayer János és Aman József Urak személyeiben. Ezután még 5 három-három tagból álló aloizottság választott mire az egybegyűltek a legnagyobb rendben szétoszlottak.

Merlel.

(Ein Nach- und Weintarif.) Der amerikanische Millionär Vanderbild hielt sich eines Tages in Konstantinopel auf, und zwar verweilte er mit seiner Familie an Bord seiner Vergnügungs-Yacht. Eines Tages lud er den französischen Schauspieler Coquelin, der gerade in Konstantinopel gastirte, ein, ihn zu besuchen und mit einigen Vorträge zu erfreuen. Coquelin sprach

dreier seiner Monologe, und der amerikanische Präfuz setzte das Honorar für diese Vorträge wie folgt fest: „Sie haben uns sechsmal zu Thränen gerührt, und ich betrachte die Summe von 100 Dollar für jedesmal für nicht zu hoch. Außerdem haben Sie uns zwölfmal zum Lachen gebracht, was ich für jedesmal mit 200 Dollar berechnet habe.“ Mit diesen Worten zog er ein Stück Papier aus der Tasche, auf welchem sich folgende Aufstellung befand:

Rechnung von Herrn Coquelin für Herrn Vanderbild.

Für eine Nachmittagsvorstellung:

6 Thränen á 100 Dollar — 600 Dollar

12 Lachanfalle á 200 „ — 2400 „

Summa 3000 Dollar

Obwohl Coquelin diese Art von Honorarberechnung neu war, so ging er doch mit Vergnügen auf dieselbe ein.

(Ueber Sonnenstichwetter.) Das heißt, die Witterungsverhältnisse, welche zum Sonnenstich Veranlassung geben, hat ein amerikanischer Meteorologe, Phillips, eine umfangreiche Untersuchung angestellt. Im August vorigen Jahres herrschte über dem östlichen Zweidrittel der Vereinigten Staaten ein ungewöhnlich heißes Wetter, während dessen Dauer, soweit Ermittlungen vorhanden sind, nicht weniger als 2038 Todesfälle an Sonnenstich eintreten. Phillips hat nun die Gelegenheit benutzt, um zu ermitteln, welches Witterungselement am meisten zur Erzeugung dieser Krankheitsfälle beiträgt. Danach folgt die Zahl der Erkrankungen an Sonnenstich fast ausschließlich dem Steigen des Thermometers über die normale Temperatur, während der Grad der Feuchtigkeit kaum von Einfluß dabei zu sein scheint. Die Neigung zum Sonnenstich wächst um so mehr an, je mehr sich die mittlere Temperatur des ganzen Tages der in normalen Fällen nur zur Mittagszeit erreichten Temperatur nähert. Diese Untersuchung ist in der Hinsicht von Interesse, als man bisher einer zu hohen Luftfeuchtigkeit ebenfalls einen mitwirkenden Einfluß auf den Eintritt von Sonnenstiche zuschrieb.

(Ein guter Kalender.) In England gibt es einen weitverbreiteten Volkskalender „Old Moore's Almanack“. Seine Beliebtheit verdankt er nicht zum Wenigsten seinen Prophezeiungen für das laufende Jahr. Es ist eine merkwürdige Thatsache, daß „Old Moore“ das jüngste große Pariser Brandunglück, trotzdem der Kalender schon im vorigen Jahre herausgegeben worden ist, ziemlich genau vorhergesagt hat. Die Prophezeiung lautet wörtlich: „Fast mit Sicherheit werden wir in den letzten Tagen des April eine Nachricht von einem furchtbaren Feuer in Paris hören, welches viele Menschenopfer verschlingen wird, während eine Schaar Banditen unter den Trümmern Beute zu machen versuchen wird.“ — Den Tod des Herzogs von Clarence hat „Old Moore“ auf den Tag vorausgesagt. Der Untergang der „Victoria“ stand deutlich vorausgesagt in seinem Kalender, nur irrte sich der Alte um eine Woche. „Old Moore“ verachtet den Spiritualismus, besitzt aber nach seiner Aussage „Eingebungen“, welche er sich selbst nicht zu erklären weiß. „Dergleichen Dinge gibt's“, sagt Schiller.

(Paul Verlaine,) der jüngst verstorbene Pariser Dichter, kam einst auf seiner Fußreise durch ein französisches Dorf, dessen einzige Schänkwirthin ebenso wegen ihrer Bornirtheit bekannt war wie durch ihre Gabsucht und ihren Geiz. Verlaine hatte etwa zehn Marschstunden hinter sich, er hungerte und durstete, aber Geld hatte der Dichter nicht. Vor der Dorfschänke angelangt, überlegte er, ob er der geizigen Wirthin etwas abbetteln sollte oder . . . da fiel ihm eine glänzende Idee ein. Wenn er sie nasführen konnte, war er gerettet, das heißt: gestärkt und gelabt und mit frischen Kräften zum Weiterwandern versehen. Verlaine trat ein und wandte sich scheinbar an die Wirthin: „Könntet Ihr mir wohl ungefähr sagen, was ein Diamant von der Größe einer Haselnuß werth ist?“ Die Wirthin stutzte, maß den halbverhungerten Dichter von oben bis unten. Ihre Gabsucht war geweckt. Der Bursche mußte gewiß einen Diamanten gefunden oder ge-

stohlen haben, sie wollte ihn also auf jeden Fall bekommen. Sofort lud sie ihn ein, Platz zu nehmen. Verlaine weigerte sich und gab vor, gegessen zu haben. Mit Schmeicheleien und Zureden gelang es ihr, den Dichter zu Speise und Trank zu — zwingen, Verlaine aß — eben wie ein Ausgehungerter. Als er fertig war, begann die Wirthin wieder zu bohren, was es denn eigentlich mit dem Diamant sei, den er abgeschafft haben wollte. Wo er ihn denn habe. Ruhig erwiderte Balaine: „Ich habe keinen, aber in Mar-seille habe ich heute Früh einen im Schaufenster gesehen, und die Neugierde quälte mich, seinen ungefähren Werth zu erfahren.“ Die Wirthin schäumte vor Wuth, sie hatte sich in ihrer eigenen Schlinge gefangen, denn sie hatte Verlaine — vor Zeugen — zum Essen gezwungen.

(Nothhüchtige Polizei.) Aus New-York wird geschrieben: Man ist bis jetzt noch immer nicht ganz einig über die Verwendbarkeit oder Nicht-

Verwendbarkeit von Indianern als Bundes-soldaten. Aber darüber kann kein Zweifel entstehen, daß die Indianer-Polizei sich vorzüglich bewährt. Die wundervollen Fortschritte, welche gerade in den letzten Jahren in den Indianer-Reservationen gemacht worden sind, die gegenwärtige, verhältnißmäßig sehr gute Disziplin der Indianer ist in großem Maße auf die Vortrefflichkeit der Indianer-Polizei zurückzuführen. Die Tüchtigkeit und der Muth dieser Rothhäute sind unübertrefflich. Sie erhalten ihre Racegenossen ganz bedeutend in Respekt und Furcht und der Uebelthäter, möge er auch draußen am Saume der Reservationen wohnen, weiß recht gut, daß ihm der Besuch dieser Polizei und rasche Bestrafung absolut sicher sind. Er mag natürlich zu entkommen versuchen, aber diese Polizisten haben eine wahrhaftige Schweißhunde-Natur und es ist kein einziger Fall bekannt geworden, daß sie „ihren“ Mann nicht gefunden hätten.

Van szerencsém a n. érdemű közönség szives tudomására hozni, hogy

Polák Béla

urat társul magam mellé vettem. Együttal kérem új czégünk iránt az eddigi 5 évi működésem alatt szerzett bizalmat továbbra is fentartani. Részünkről biztosítjuk a n. érdemű közönséget, hogy a szakmánkba vágó

szobafestői munkákat

a legnagyobb pontossággal végezzük. Hogy a n. érdemű közönség kívánalmainak még jobban eleget tehessek, összeköttetésbe léptem az első budapesti, müncheni és bécsi czégekkel. A n. érdemű közönség becses pártfogásáért esdve, maradtunk

alázatos szolgálai

WELTNER és POLÁK

szobafestők.

Két új fürdő.

— Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület —

hivatásának megfelelőleg, Erdélyben, a legszebb helyeken két fürdőt létesített, az egyik

Radna-Borberék

(Besztercze-Naszódmegye.),

mely fenyvesek között, gyönyörű erdős környezetben 700 m. magasán fekszik. A völgy, a hol a fürdő van, őserdők örökzöldjétől csodás szépségű.

Az itt felbuzogó Széchenyi-víz orvosi tapasztalat szerint a sápadtság, vérszegénység, gyengeség és vérszegénységen alapuló idegbetegségek eseteiben, női betegségekben, úgyszintén hosszan tartó betegségek után mutatkozott rendkívül jóhatásúnak. Gyógyító tényezők még a meleg- és hideg-fürdő s a kitünő levegő.

Vérszegényeknél páratlan hatása.

Kolozsvártól Beszterczéig vasuton, Beszterczétől kocsin lehet ide jutni. Szobák ára mérsékelt. Az E. K. E. vendéglőjében 80 krtól 1 frtig kaphatók kényelmes berendezésű szobák. Gyógydíj 1 frt. Koszt: ebéd (4 tál étel) 80 kr. vacsora 50 kr. Meleg fürdő 35 kr, hideg fürdő 10 kr.

A magas fekvés, a pompás hegyi utak, a fenyvesek kigőzölgésétől fűszeres, friss, tiszta levegő, a kitünő víz, az érdekes kiránduló helyek: a legelső klimatikus gyógyítóhelylyé tették e fürdőt.

A másik fürdő DOMBHÁT (Besztercze-Neszódm.),

mely gyönyörű fenyvessel borított hegy tövében terül el. A fürdő vizének bámulatos gyógyító hatásáról a mult században könyveket irtak össze. Míg nem most az E. K. E. a régente híres és kedvelt fürdőt újra szervezte.

A domhái víz, mely „Livia-forrás“ név alatt jött forgalomba, a legkiválóbb lugossavanyúvizek közé tartozik.

Gyógyító hatása kitünő. Belső alkalmazására különösen a hurutos bajok gyógyulnak. Emésztési zavarok, étvágyhiány, gyomorégés, gyomorsavanyúság, aranyeres bántalmak, epezarok, gyomor- és bélhurut javulni fognak a domhái Livia-forrásvíz alkalmazására. Kiváló sikerrel használható a légzőszervek hurutjánál, a köhögési inger és tüdőhurutuál is. A domhái Livia-forrás vize, mint üdítő- és asztali víz is kitünő!

A fürdőtelep kényelmesen van berendezve. Az árak a legolcsóbbak. Szobák ára 50 krtól 1 frtig. Koszt kitünő és olcsó.

Utazás Beszterczéig vonaton és innen szép vidéken 3 óra alatt kocsin.

Fürdőidőszak jun. 1-től szept. 15-ig.

Mindkét fürdőre nézve fevilágosításokkal szolgál az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület titkársága Kolozsvárt.

Mindkét forrás vize forgalomba van hozva és kapható Mattoni és Villeczégnél Budapesten. (Teréz-körút 37.)

Kolozsvár, 1897. május 12.

Bethlen Bálint gróf,
elnök.

Feilitich Arthur br.,
társelnök.

Radnóti Dezső,
főtítkár.

Fahrplan

der Passagier-Schiffe:

Thalfahrt:

Sonntag, Mittwoch und Freitag 11 Uhr 10 Minuten Vormittag.

Bergfahrt.

Sonntag, Mittwoch und Freitag 8 Uhr 20 Minuten Abends.

Omnibusfahrt

von Apatin nach Zombor täglich in der Früh 6 Uhr und Nachm. 1 Uhr. Von Zombor zurück Vorm. 10 Uhr und Nachmittag 5 Uhr.

Omnibusközlekedés

Apatinból — Zomborba Indulás reggel 6 óraker, d. u. 1 óraker. Zomborból — Apatinba reggel 10 óraker d. u. 5 óraker.

Vasuti menetrend. — Eisenbahn-Fahrordnung.

Szabadka Dálja között és viszont. — Zwischen Szabadka und Dalja.
Érvényes 1897 május 1-étől. — Giltig vom 1. Mai 1897.

Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Az állomás neve Name der Station	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute
A vonat jellege — Zugsattung				A vonat jellege — Zugsattung	A vonat jellege — Zugsattung			
Vegyes Gemischt	Személy Personen	Gy. Vonat Schn. Zug	Vegyes Gemischt		Vegyes Gemischt	Gy. Vonat Schn. Zug	Személy Personen	Vegyes Gemischt
4.50	2.50	6.22	6.32	ind. Szabadka érk. abg. ank.	6.55	9.27	1.26	10.40
5.20	2.29		7.03	Tavankút	6.22		1.30	10.10
5.49	2.49	6.55	7.33	Bajmok	5.58	8.55	12.47	9.47
6.28	3.20	7.22	8.17	N.-Militics	5.06	8.27	12.90	8.58
6.45	3.34	7.35	8.34	érk. Zombor ind.	4.46	8.15	11.54	8.35
6.55	3.41	7.41		ind. Zombor érk.		8.08	11.47	8.25
7.22	4.20	7.59		Prg.-Szt.-Iván		7.50	11.27	8.00
7.39	4.16	8.11		Szónta		7.38	11.12	7.39
7.54	4.28	8.22		Gombos		7.26	10.59	7.24
9.28	5.25	9.18		Erdőd		6.25	9.59	6.00
9.44	5.37	9.28		érk. Dálja ind.		6.14	9.45	5.45

Zombor — Ujvidék 2.³⁰ és 3.⁵¹ — Zombor — Baja 7.⁰⁵ és 4.⁰⁵

NB. Az aláhuzott perczek az este 6 tól reggel 6 óráig terjedő időközti jelzik.

NB. Die unterstrichenen Minuten deuten die Zeit von Abend 6 bis Früh 6 Uhr an.

Personen- und Preis Tarif

auf dem zwischen Apatin und Baja verkehrenden Lokalschiffe M. Á. V. No. III. der Ungarischen Fluß- und See-Aktiengesellschaft.
von APATIN.

I. Classe	II. Classe	III. Classe	Name der Station	Bis 25 Kilogr.	Bis 50 Kilogr.	Bis 75 Kilogr.	Bis 100 Kilogr.	Über 100 Kilogr.	Für einen Hund
45 Kr.	30 Kr.	20 Kr.	B. Monostorszegh	25 Kr.	25 Kr.		50 Kr.	100 Kr.	10
70 Kr.	40 Kr.	30 Kr.	Vörösmart	25 Kr.	25 Kr.		50 Kr.	100 Kr.	10
85 Kr.	50 Kr.	35 Kr.	(Battina) Kis-Kőzeg	25 Kr.	25 Kr.		50 Kr.	100 Kr.	10
85 Kr.	50 Kr.	35 Kr.	Bezdán	25 Kr.	25 Kr.		50 Kr.	100 Kr.	10
150 Kr.	90 Kr.	60 Kr.	Mohács	50 Kr.	50 Kr.		100 Kr.	200 Kr.	25
180 Kr.	110 Kr.	70 Kr.	Duna-Szekeső	50 Kr.	50 Kr.		100 Kr.	200 Kr.	30
225 Kr.	135 Kr.	90 Kr.	Baja	50 Kr.	50 Kr.		100 Kr.	200 Kr.	35

Fahrordnung.

Von Apatin nach Baja	4 Uhr Früh
B. Monostorpeg	5 ¹⁵ " "
Vörösmart	6 " "
Kis-Kőzeg (Battina)	6 ²⁰ " "
Bezdán (Rahnt.)	6 ³⁰ " "
Mohács	8 ²⁰ " "
Szekeső	9 ¹⁰ " "
Anf. in Baja	10 ³⁰ " "

Von Baja nach Apatin	1 Uhr Nachmittag
Szekeső	1 ⁰⁵ " "
Mohács	2 ³⁰ " "
Bezdán	4 ³⁵ " "
Battina	4 ⁴⁰ " "
Vörösmart	5 " "
B. Monostorpeg	5 ³⁰ " "
Anf. in Apatin	6 ²⁰ " "

SZAVADILL JÓZSEF

Könyvnyomdája Apatinban.

Elvállal minden,

a könyvnyomdászat körébe vágó munkákat, ugymint:
diszes számlák, jegyzékek és tudósító levelek, eljegyzési és esketési kártyák,
izléses meghívók, tánczrendek cim,- asztali és névjegyek,

árjegyzékek, gyászlapok,

táblás-kimutatások, takarékpénztári mérlegek, időszaki és folyó-
iratok, hirdapok, Művek, diszes kivitelű szalag-aranyozások,

ipar és kereskedelmi körlevelek,

levélpapírok és borítékok czégnomással, falragaszok stb. elkészítését.

*Különösen ajánlhatom az érdeemes községeknek és ügyvéd uraknak
szóló nyomtatványokat melyekből nagy raktárt tartok. Községi nyomtatvá-
nyok, legfinomabb iroda és meritett papirokból vannak készítve, úgy hogy
semmi tekintetben panasz nem merülhet fel.*

Községi előjáróságok és egyéb hivatalok részére egy évi elszámolás
és portómentesen szállítok nyomtatványokat.

Ügyvéd Urak figyelmébe!

1000 drb. boríték czégnomással	2. frt. 50 kr. — 3.
1000 „ Levélpapír nyolczad alak	5 „ —
1000 „ „ negyed alak $\frac{1}{2}$ ives	6 „ —
1000 „ „ „ $\frac{1}{4}$ „	8 „ 50 kr.
100 „ Meghatalmazás v. Kötelezvény	50 kr.
1000 iv Fogalmazvány-papír	3 frt. —
1000 „ finom fehér irodapapír	6 „ —